

Agder lagmannsrett

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
16/2758 ES GUH/bj

Vår referanse
16-090 008 dbn

Dato
1. november 2016

Høring - forslag til ny domstollov og endringer i forskrift om offentlighet i rettspleien

Jeg viser til departementets høringsbrev 15. juni 2016. Agder lagmannsrett ønsker å gi en uttalelse om enkelte av de spørsmål som tas opp i forslagene. Utredningen og forslaget til endring i forskriften om offentlighet i rettspleien har vært distribuert til alle dommerne her, og har vært diskutert i dommermøte. Jeg anser synspunktene her for å være representative for dommerkorpset, men uttalelsen står for min regning.

NY DOMSTOLLOV

Generelle spørsmål

Vi har ikke bestemte synspunkter på spørsmålet om lovstruktur og lovteknikk som drøftes i punkt 1.2.

Vi er enige i at reglene om advokater og retts hjelp tas ut av domstolloven (punkt 1.2), og at reglene om forliksrådene overføres til en særlov (punkt 2.3)

Derimot er vi ikke enige i at reglene om notarius publicus overføres fra loven av 2002 til domstolloven (punkt 1.3.2 og 12.2). Dette er en forvaltningsoppgave som det vurderes å overføre fra domstolene til andre organer.

4. Dommere

Vi er enige i forslaget i punkt 4.3 om at en dommer som er konstituert når forhandlingene begynner, kan være med på avgjørelsen i saken, men kan ikke se at forslaget er kommet til uttrykk i lovteksten.

5. Domstollederfunksjonen. Oppnevning av stedfortreder

Vi er enige i forslagene i punkt 5.

6. Dommerfullmektiger

Vi støtter sterkt forslaget om å oppheve ordningen med dommerfullmektig 1 i Oslo tingrett (punkt 6.4). Dette er en prinsipielt uheldig form for hjelpedommerordning som førstelagmennene tidligere har gått inn for å oppheve. Ellers uttaler vi oss ikke særskilt om dommerfullmektigordningen nå. Utredningen innbyr ikke til det.

13. Inhabilitet

Vi støtter forslaget om at forberedende dommer bør kunne avgjøre spørsmål om habilitet for meddommere under saksforberedelsen. Det er unødvendig at slike spørsmål må avgjøres av domstollederen.

14. Lekdommere

Vi støtter forslagene om styrket vandelskontroll med lekdommere (punkt 14.2.3). Det er et sterkt behov for dette. Dagens vandelskontroll er helt utilstrekkelig.

15. Alminnelige regler om domstolenes virksomhet

Vi har motforestillinger mot å lovfeste prinsipper om saksfordeling i domstolene. For lagmannsrettene er stor fleksibilitet av helt avgjørende betydning for en effektiv utnyttelse av dommerressursene. Det er en selvfølge at saker ikke fordeles på en slik måte at det kan påvirke sakens utfall, men det er ikke ønskelig å formulere bestemte kriterier for fordelingen som partene kan henge seg opp i.

16. Offentlighet i rettspleien

Vi er enige i forslaget om å lovfeste prinsippet om meroffentlighet (punkt 16.3.2).

Vi støtter også forslaget om en uttrykkelig hjemmel for å kreve rettens samtykke for opptak av rettsforhandlinger også i sivile saker (punkt 16.3.4).

17. Frister

Vi går inn for å oppheve hele rettsferieordningen, som virker som en anakronisme. Iallfall bør rettsmiddelfristene i sivile saker løpe også i rettsferien slik Tvistemålsutvalget foreslo.

18. Forkynnelse

Det bør sterkt prioriteres å innføre ordningen med digital forkynnelse (punkt 18.2.4.3).

Vi er enige i at det er lite betryggende at forliksrådets dommer forkynnes ved postforkynnelse uten mottakskvittering, og støtter forslaget om å oppheve denne adgangen.

Derimot fraråder vi å innføre en adgang til å begjære oppfriskning mot fraværdommer i forliksrådet. Erfaringene med dette før tvisteloven var at sakene kunne komme inn i et uheldig spor som følge av uriktig formell behandling av oppfriskningsspørsmålet i forliksrådet. Hvis det først innføres en adgang til oppfriskning, må man også ha mulighet for å bruke rettsmidler mot forliksrådets avgjørelse. Tvistelovens regler om rettsmidler er basert på det hovedsynspunkt at i tilfeller hvor en part vil bruke rettsmidler mot en avgjørelse av forliksrådet, er det bedre at saken behandles videre i realiteten i tingretten.

Det bør gis en hjemmel for at avgjørelser om sivile rettskrav i straffesaker kan forkynnes for fornærmede ved bistandsadvokaten.

19. Rettergangsstraff

Vi har ikke merknader til at erstatningsreglene videreføres som foreslått.

Vi er enige med utrederen i at både anklageprinsippet og retten til avgjørelse av en upartisk domstol tilsier at man bør være tilbakeholden med å beholde bestemmelser om rettergangsstraff. Videre må slike bestemmelser ikke bare ha som formål å sanksjonere uønsket opptreden, men primært være et virkemiddel som tjener behandlingen av hovedsaken.

I avveiningen mellom de motstående hensyn har vi blitt stående ved at noen bestemmelser tjener et praktisk behov og bør beholdes som et virkemiddel som den domstol som har hovedsaken, kan benytte. Det dreier seg om lett konstaterbare faktiske forhold som det bør reageres mot umiddelbart, hvor det er forsvarlig med forenklet saksbehandling, og hvor det dessuten er slik at erstatningssanksjonen ikke er tilstrekkelig og prosessreglene ikke gir retten de nødvendige virkemidler.

Bestemmelsene som bør videreføres, er etter vår mening

- a) krenkelse av rettens verdighet (det subsidiære utkast i utredningen punkt 19.6.2),
- b) brudd på bestemmelser om medieforbud og taushetsplikt (det subsidiære utkastet samme sted i utredningen)
- c) ugyldig fravær hos lekdommere (utkastet i punkt 19.6.3.2), og
- d) ugyldig uteblivelse hos vitner (dagens domstollov § 205).

Til d), som ikke er omfattet av utkast i utredningen, bemerkes at vitner som uteblir er et betydelig problem. Domstolene bør her umiddelbart kunne reagere med en bot. Det er lite trolig at slike overtredelser vil bli fulgt opp av politiet og påtalemyndigheten hvis de henvises til ordinær straffesaksbehandling.

OFFENTLIGHET I RETTSPLEIEN

Vi slutter oss til forslagene til endringer i reglene om publikasjon av avgjørelser på lukkede pressesider. Dagens ordning er utilfredsstillende og medfører at en rekke avgjørelser som burde ha offentlig interesse ikke blir publisert fordi vi ikke har kapasitet til å foreta anonymisering.

Vennlig hilsen

Dag Bugge Nordén
førstelagmann